

Asia: VN/25102/2023

Hallituksen esitysluonnos eduskunnalle valtion aluehallintouudistusta koskevaksi lainsäädännöksi

Kohta 1. Tässä voitte kommentoida Lupa- ja valvontavirastoa koskevaa lakiehdotusta (liite 1), sen säännöskohtaisia perusteluja, sitä koskevia yleisperusteluosuuksia ja muita lukuja hallituksen esityksessä (liite 4) sekä valtioneuvoston asetusta Lupa- ja valvontavirastosta (liite 6) vastaamalla seuraaviin kysymyskokonaisuuksiin: Muutos- ja korjausehdotuksia Lupa- ja valvontavirastoa koskevaan lakiehdotukseen ja sen säännöskohtaisiin perusteluihin. Kommentit Lupa- ja valvontavirastoa koskeviin yleisperusteluihin ja muihin lukuihin hallituksen esityksessä. Muutos- ja korjausehdotukset valtioneuvoston asetukseen Lupa- ja valvontavirastosta.

Onko teillä kommentoitavaa kohtaan 1? Pakollinen kysymys. Mikäli ei, voitte siirtyä kohtaan 2.

Kyllä (vastauskohdat aukeavat, jos tämä vaihtoehto valitaan)

Luku 1 Yleiset säännökset (1-3 §)

Kommenttinne näistä pykälistä

1 §: ELY-keskusten tehtäviin kuuluu myös ilmoitusasioiden käsittely, kuten vesilain mukaiset ruoppaus- ja niittoilmoitukset. Säännöksen sanamuoto on syytä tarkistaa, jotta se kattaisi myös nämä ympäristöosastolle siirtyvät tehtävät.

3 §: Vaikka säännöskohtaisissa perusteluissa on todettu, että ympäristötoimialan tehtävät koostuvat myös ELY-keskuksissa hoidetuista jätelain mukaisista tehtävistä, voisi olla hyvä vielä pohtia, onko säännöksessä selvyden vuoksi erikseen syytä nostaa esille myös jätelainsäädäntöön liittyvät tehtävät.

Lupa- ja valvontavirastosta annetun lain 3 §:n 1 momentin 3) kohdan mukaan Lupa- ja valvontavirasto hoitaa mm. alueidenkäyttöön ja rakentamiseen liittyviä tehtäviä. Varsinais-Suomen ELY-keskus toteaa alueidenkäytön osalta, että vaikka Lupa- ja valvontaviraston toimialat ja tehtävät on ilmaistu pykälässä varsin luettelomaisesti, pykälän säännöskohtaisissa perusteluissa on kuitenkin ilmaistu riittävän selkeästi alueidenkäyttöön liittyvien tehtävien olevan ”alueiden käytön valvonta ja ohjaus”. Kyseinen ”alueiden käytön ohjaus ja valvonta” sisältyy Lupa- ja valvontaviraston tehtäviin myös alueidenkäyttölain tarkistuksen alustavassa luonnoksessa. Käynnissä olevasta alueidenkäyttölain uudistuksesta johtuen alueidenkäyttölaki ei ole tässä yhteydessä muutettavien lakien joukossa, mutta se liittyy olennaisella tavalla nyt lausunnolla olevaan kokonaisuuteen.

Varsinais-Suomen ELY-keskus toteaa rakentamisen osalta, että pykälän säännöskohtaisissa perusteluissa Lupa- ja valvontaviraston tehtäväksi mainittu ”rakentamisen ohjaus” poikkeaa vuonna 2025 voimaantulevan rakentamislain 4 §:n mukaisesta muotoilusta, jonka mukaan ELY-keskus / Lupa- ja valvontavirasto ”edistää rakennustoimen järjestämistä” ja että sen on ”on valvottava, että rakentamisessa otetaan huomioon vaikutuksiltaan valtakunnalliset ja merkittävät maakunnalliset asiat”. Rakentamiseen liittyvien tehtävien osalta tulee pyrkiä yhtenäiseen muotoiluun, ja siten vielä harkita, onko rakentamislain 4 §:ää tarpeen muuttaa tässä yhteydessä.

3 §: Varautumisen alueellisesta yhteistyöstä säädettäisiin lain 13 §:ssä eikä säännöskohtaisissa perusteluissa esitetystä 14 §:ssä.

”Varautumisen alueellisen yhteistyön järjestäminen” on uudistuksessa kirjattu Lupa- ja valvontaviraston tehtäväksi osana pelastustoimi ja varautuminen -toimialaa. Huoltovarmuuden ja elinkeinoelämän varautumisen osalta tämä on poikkeama aikaisempien muutosten kanssa, jossa varautumisen ylitarkastajat 3 kpl siirrettiin huoltovarmuuskeskukseen ja samaan aikaan 5 kpl varautumiskoordinaattorin virkaa vakinaistettiin ELY-keskuksiin. Alueellisen varautumisen järjestelymallista laadittiin erilliselvitys 2022 ja ELY-keskukset sopivat ELVAR-toiminnan järjestämisestä HVK:n kanssa kesällä 2023. Järjestämismallia tulisi edelleen pohtia ja toiminnallisesti yksinkertaisin malli voisi olla se, että em. 3 HVK:n aluevastaavaa ja 5 ELVAR sihteeriä toimisivat HVK:n tehtäväkokoontamissa sijoitettuna 1/Elinvoimakeskus tehtävänä elinkeinoelämän alueellisen varautumisen koordinointi (edellyttäisi 1-2 lisähenkilön palkkaamista). Kaikkiin elinvoimakeskuksiin tulisi lisäksi valmiuslain kokonaisuudistuksen hengessä nimittää viraston päätoiminen valmiuspäällikkö ja vastaava valmiuspäällikkö/ ylitarkastaja Lupa- ja valvontaviraston yhteistoiminta-alueille tehtävänä viranomaistoiminnan ja kunnallisen varautumisen koordinointi (viraston lakisäätöinen tehtävä edellyttää tehtävänhoitajaa ja kunnallisen varautumisen koordinointi saavutettavuutta alueilla).

Luku 2 Organisaatio (4 §)

Kommenttinne tästä pykälästä

4 §:n 3 mom. mukainen yleistä etua ympäristöä koskevassa päätöksenteossa ja muutoksenhaussa valvova yksikkö on kannatettava yleisen edun valvontaan kuuluvan muutoksenhakuoikeuden

viimesijaiseksi turvaamiseksi. Tulee varmistaa, että yksikön henkilöstöllä on asiantuntemusta ympäristötoimialan eri sektoreilta.

Luku 3 Johtaminen (5-8 §)

Kommenttinne näistä pykälistä

-

Luku 4 Ohjaus (9-12 §)

Kommenttinne näistä pykälistä

-

Luku 5 Viraston erinäisiä tehtäviä koskevat säännökset (13-16 §)

Kommenttinne näistä pykälistä

Jää epäselväksi mitä tarkoitetaan 13 §:n 2 mom. 1 kohdalla "...järjestämällä varautumista tukevaa alueellista ennakointityötä".

Luku 6 Virkojen täyttäminen ja erityiset kelpoisuusvaatimukset (17-21 §)

Kommenttinne näistä pykälistä

-

Luku 7 Erinäiset säännökset (22-29 §)

Kommenttinne näistä pykälistä

28 §:n mukaan Työ- ja elinkeinoministeriö voi ennen tämän lain voimaantuloa perustaa elinvoimakeskusten ylijohdajien virat työ- ja elinkeinoministeriöön, josta virat siirtyvät elinvoimakeskuksiin tämän lain tullessa voimaan. Tulisi harkita, olisiko mahdollista perustaa myös osastopäälliköiden virat ennen lain voimaantuloa, jotta viraston toiminta voitaisiin käynnistää mahdollisimman sujuvasti.

Luku 8 Voimaantulo ja siirtymäsäännökset (30-36 §)

Kommenttinne näistä pykälistä

30 §: Epäselväksi jää, miksi säännöksessä rajataan ELY-keskus ja sen tehtävät säännöksen 3 momentin soveltamisalan ulkopuolelle.

31 §: Samaten tämän säännöksen osalta jää epäselväksi, miksi ei viitata ELY-keskuksiin lainkaan. Myös ELY-keskukset tekevät päätöksiä sekä käsittelevät rekisteröintejä ja ilmoituksia, joiden

voimassaolo tulee varmistaa. Kun lakiehdotuksessa säädetään asiasta, olisi selkeämpää kattaa samalla kaikki viraston alaan siirtyvät tehtävät.

Luku 1 Asian tausta ja valmistelu

Kommenttine tästä luvusta

Esityksessä (ei vain luvussa 1) puhutaan paikoittain edelleen VALO-virastosta. Selvyiden vuoksi olisi syytä korjata nämä.

Luku 2 Nykytila ja sen arviointi

Kommenttine tästä luvusta

Sivulla 32 todetaan "...kymmenen Y-vastuualueen 1 014 henkilöstövuotta...", kuitenkin Y-vastuualueita on 13 ELY-keskuksessa.

Luku 3 Tavoitteet

Kommenttine tästä luvusta

-

Luku 4 Ehdotukset ja niiden vaikutukset

Kommenttine tästä luvusta

Ilmastonmuutokseen liittyviä asiantuntijatehtäviä sijoittuu ehdotuksessa molempiin organisaatioihin, linjaus on hyvä ja tarkoituksenmukainen tilanteessa, jossa ilmastonmuutoksen vaikutukset sekä riskit voimistuvat alati ja hillintä- sekä sopeutumistyö on tunnistettu vahvasti poikkihallinnolliseksi.

Molempien virastojen tehtävissä tulisi tunnistaa vahvemmin ilmastolain tavoitteiden edistäminen ja 5 § viranomaisia koskeva edistämisvelvoite. Nykyisin ELY-keskuksen ilmasto- ja kiertotalousasiantuntijat ovat tehneet sekä LVV:lle että EVK:lle jatkossa kuuluvia ilmastonmuutoksen hillintään sekä kiertotalouden edistämiseen liitettäviä tehtäviä. Ilmastonmuutoksen hillinnän ja kiertotalouden edistämistyön asiantuntijaresurssien jakamisessa virastoittain tulisikin kiinnittää huomiota siihen, millaisia vaikutuksia resurssien ja asiantuntijaresurssien jakosuhteella on uusiin virastoihin ilmastolain sekä kiertotalouden tavoitteiden edistämisen sekä LVV:n ja EVKten ilmastotyön laadun näkökulmasta. Asiantuntijaresurssien keskittämisen seurauksena syntyy riski, etteivät alueelliset erityispiirteet tule huomioiduksi enää yhtä vahvasti ilmastotyössä kuin nykytilanteessa, jossa jokaisella ELY-keskuksella on ilmasto- ja/tai kiertotalousasiantuntija. Esimerkiksi alueelliset ilmastotyöryhmät ja -verkostot ovat merkittäviä ilmasto- ja kiertotaloustyön edistäjiä alueilla. Esitysluonnoksen perusteella on mahdollista, etteivät uudet virastot enää niihin osallistu alueellisen resurssin puuttuessa.

Hallituksen esityksessä (luku 4.1.1.1 s. 95) todetaan, että LVV saa tehtäväkseen ilmastotoimien koordinaation. Epäselväksi kuitenkin jää, mitä nämä toimet ovat, mitä tehtäviä koordinaatio käytännössä sisältää, mihin koordinaatiovastuu ulottuu ja millä resursseilla koordinaatiotehtävää hoidetaan.

Keskipitkän aikavälin ilmastosuunnitelman toimeenpanon edistäminen on nyt ollut pääosin osa PIRELY:yyn keskitettyä ilmastotehtävää samoin kuin ELYjen ilmastoverkoston koordinaatio. Jos ilmastotoimien koordinaatiovastuuta, esityksen mukaisesti, tulee LVV:n puolelle, mutta edistämistehtävät ovat EVK:n puolella, niin epäselväksi jää, mikä taho jatkossa vastaa KAISUn edistämisestä ja verkostotyön koordinaatiosta ja millä resursseilla. KAISUn toimeenpanoon liittyviä tehtäviä siirtyy molempiin virastoihin. Laadukkaan ilmastotyön tekeminen edellyttää jatkossa uudenlaisen yhteistyön kehittämistä muodostettavien virastojen välille.

LVV:lle siirtyy myös YVA-asioiden valmistelu. Nykyisiin ELY-keskuksiin on ollut sijoitettuna ympäristöministeriön määräaikaikaisella erillisrahoituksella ilmastoasiantuntijoita, joilla on ollut keskeinen rooli ilmastoasioiden laadukkaassa ja tasapuolisessa huomioimisessa YVA-prosesseissa. Palvelun tason säilyttäminen edellyttää ilmastoasiantuntijuuden riittävää resursointia LVV:ssä, huomioiden muun muassa puhtaan siirtymän investointien erittäin suuri määrä.

Ilmastoasiantuntijaresurssin keskittämisen (YM) osalta on tarkoituksenmukaista, että nykyinen alueellinen toimivaksi todettu toimintatapa voisi jatkua tulevilla virastoissa.

Sivulla 96 Lupa- ja valvontavirasto ja siihen koottavat tehtävät: Laissa säädettäisiin nykyistä tarkemmin alueellisen varautumisen yhteistyön sisällöstä. Tässä yhteydessä on huomioitava ”Alueellisen varautumisen yhteistyön ja tilannekuvatoiminnan kehittämishanke” (toimikausi 15.8.2024-30.8.2024) ja tämän työn ehdotukset ja vaihtoehdot (vaikkakin käytettävissä vasta viimeistään 30.4.2025). Lupa- ja valvontaviraston esitetyllä varautumisen yhteistyöaluejaolla voi olla vaikutusta myös HVO:n alueellisten toimikuntien (ELVAR, EHOALUE, rakennuspoolin aluetoimikunnat) aluejakoihin.

Sivulla 97 vaikuttaisi jääneen pois sana ”ELY-keskuksille”: ”Siirtymäkauden ajan virasto turvautuisi muun muassa [ELY-keskuksille] palveluja tuottavaan KEHA:an.”

Esityksen sivulla 109 todetaan ”Virastolla on mahdollisuus poikkihallinnollisesti yhteensovittaa esimerkiksi valvontatoimintaa niin strategisesti, operatiivisesti kuin prosessuaalisesti ja asiallisesti, eli hyödyntää esimerkiksi yhteisiä tarkastuskäyntejä, käsitellä samassa menettelyssä saman valvottavan useampia asioita”. Ympäristötoimialan osalta ei pidetä todennäköisenä, että olisi hyötyä yhteisistä käynneistä. Työsuojelun kanssa on mahdollista, että on joitakin yhtymäkohtia, mutta tarkastusten sisällön erilaisuus huomioon ottaen yhteistarkastuksilla tuskin saavutetaan hyötyjä työajan käytön kannalta.

Sivulla 111 todetaan ”Hallitusohjelman mukaisesti sujuva lupamenettely sekä siitä syntyvä puhdas siirtymä ja talouskasvu varmistetaan huolehtimalla lupaviranomaisten hyvästä asiakaspalvelukyvyistä ja johtamisesta, toimivista digitaalisista järjestelmistä sekä riittävästä resursoinnista”. Vihreän siirtymän määrärahoilla rekrytoitujen määräaikaisten nimityksistä todella suuri osa päättyy 31.12.2025. On tarpeen varmistaa, että uusien virastojen aloittaessakin on tarpeellinen määrä määrärahoja tehtävien hoitamiseen.

Sivulla 112 Vaikutukset viranomaisten toimintaan; Ympäristötehtävät: ”Toisaalta jakautumisen voidaan katsoa myös jossakin määrin vaikuttavan viranomaistyön vaikuttavuuteen: yksittäisten elinvoimakeskusten luonnonsuojelun henkilöresurssin arvioidaan jäävän verrattain pieneksi, mikä voi vaikuttaa osaamisen tasoon ja työn määrään organisaatiossa. Uudistus vaatii myös tältä osin uudenlaisen yhteistyön kehittämisen muodostettavien virastojen välille, jotta vapaaehtoisen luonnonsuojelun keinot tukisivat mahdollisimman hyvin säädösperusteista luonnonsuojelua.” Virastojen yhteistyön järjestäminen tulisi tunnistaa nykyistä vahvemmin lain viimeistelyvaiheessa.

Luku 5 Muut toteuttamisvaihtoehdot

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 8 Lakia alemman asteinen sääntely

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 9 Voimaantulo

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 11 Suhde muihin esityksiin

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 12 Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys

Kommenttinne tästä luvusta

-

Muutos- ja korjausehdotukset valtioneuvoston asetukseen Lupa- ja valvontavirastosta

Kommenttinne asetuksesta

-

Kohta 2. Tässä voitte kommentoida elinvoimakeskuksia sekä kehittämis- ja hallintokeskusta koskevaa lakiehdotusta (liite 2) ja sen säännöskohtaisia perusteluja, sitä koskevia yleisperusteluosuuksia ja muita lukuja hallituksen esityksessä (liite 4) sekä valtioneuvoston asetusta elinvoimakeskuksista sekä kehittämis- ja hallintokeskuksesta (liite 7) vastaamalla seuraaviin kysymyskokonaisuuksiin: Muutos- ja korjausehdotuksia elinvoimakeskuksia sekä kehittämis- ja hallintokeskusta koskevaan lakiehdotukseen ja sen säännöskohtaisiin perusteluihin. Kommentit elinvoimakeskuksia sekä kehittämis- ja hallintokeskusta koskeviin yleisperusteluihin ja muihin lukuihin hallituksen esityksessä sekä muutos- ja korjausehdotukset valtioneuvoston asetukseen elinvoimakeskuksista sekä kehittämis- ja hallintokeskuksesta.

Onko teillä kommentoitavaa kohtaan 2? Pakollinen kysymys. Mikäli ei, voitte siirtyä kohtaan 3.

Kyllä (vastauskohdat aukeavat, jos tämä vaihtoehto valitaan)

Luku 1 Elinvoimakeskuksia koskevat yleiset säännökset (1-5 §)

Kommenttinne näistä pykälistä

1 §:n 2 mom. Elinvoiman käsitteeseen tulisi nostaa maininta kotoutumisen edistämisestä, esim. Kohtaan ... työllisyyttä ja asukkaiden hyvinvointia, kotoutumista sekä muita alueen vetovoimaa lisääviä tekijöitä.

1 ja 2 § Elinvoiman käsitettä ei voida pitää vakiintuneena, minkä vuoksi myös huoltovarmuuden ja elinkeinoelämän varautumisen kokonaisuudet tulisi sisällyttää elinvoiman käsitteen kuvaukseen (1 §) ja Elinvoimakeskusten tehtäviin (2 §).

2 § 1 mom. listaa elinvoimakeskuksen tehtävät. Osa tehtävistä on varsinaisesti määritelty ao. substanssilainsäädännössä, mutta joukossa on myös tehtäviä, joista ei ole tätä lakia täydentävää omaa säädäntöä. Tällaisia tehtäviä ovat esim. elinikäinen ohjaus (ELO) ja työelämän laadun edistäminen.

2 §:n 1 momentin 6 kohtaa voisi täydentää muotoon ”...ilmasto- ja kiertotaloustyön edistäminen...”, jolloin yhteys 1 §:ssä kuvattuun toiminta-ajatuksen kuvastuisi hieman konkreettisempänä.

Elinvoimakeskuksista sekä kehittämis- ja hallintokeskuksesta annetun lain 2 §:n 1 momentin 6) kohdan mukaan elinvoimakeskukset hoitavat mm. kulttuuriympäristön hoitoon ja alueidenkäytön edistämiseen liittyviä tehtäviä.

Pykälän säännöskohtaisten perustelujen mukaan kulttuuriympäristön hoidon tehtävä sisältäisi rakennusperinnön hoidon avustusviranomaisen tehtävän. Varsinais-Suomen ELY-keskus toteaa, että kyseisen tehtävän hoitaminen edellyttää yhteistyön järjestämistä Lupa- ja valvontaviraston sekä museoviranomaisten kanssa riittävän asiantuntemuksen varmistamiseksi. Varsinais-Suomen ELY-keskus toteaa lisäksi, että käsite ”kulttuuriympäristön hoito” on määritelty kulttuuriympäristösanastossa, joka on osa ympäristöministeriön rakennetun ympäristön sanastotyötä maankäyttö- ja rakennuslain kokonaisuudistuksen parissa (2023). Käsitteellä tarkoitetaan kulttuuriympäristön säilymistä edistävää toimintaa, joka viittaa rakennusperinnön hoitoavustuksiin liittyvien tehtävien ohella esim. myös rakennusperinnön suojelemisesta annetun lain mukaiseen suojeluun ja neuvontaan. Mikäli elinvoimakeskusten tehtävänä on tältä osin vain rakennusperinnön hoidon avustusviranomaisen tehtävät, kyseiseen tehtävään ei tulisi viitata elinvoimakeskuksia koskevassa laissa tai sen säännöskohtaisissa perusteluissa kulttuuriympäristön hoitona.

Varsinais-Suomen ELY-keskus toteaa alueidenkäytön edistämisen osalta, että pykälän säännöskohtaisista perusteluista ei käy ilmi, mitä ”alueidenkäytön edistämällä” tarkoitetaan. Kyseisen tehtävän sisältöä ei ole täsmennetty. Elinvoimakeskuksissa hoidettava alueidenkäytön edistämistehtävä ei voi olla päällekkäinen Lupa- ja valvontavirastolle säädettyjen tehtävien kanssa. Varsinais-Suomen ELY-keskus toteaa lisäksi, että kaavoitusasioiden osalta elinvoimakeskusten tulee olla yhteistyössä Lupa- ja valvontaviraston kanssa riittävän kaavoitusasioiden asiantuntemuksen varmistamiseksi elinvoimakeskuksissa.

Esitetty nykyisten ympäristövastuualueiden alueidenkäyttöön liittyvien tehtävien jakaminen kahteen virastoon HE:ssä esitetyllä tavalla on epäselvää ja saattaa aiheuttaa lisäkustannuksia ja vaarantaa siten asiantuntemuksen pysyvyyttä ja palvelujen saatavuutta. Varsinais-Suomen ELY-keskus huomauttaa lisäksi, että liikenteeseen liittyvien tehtävien siirtyessä elinvoimakeskuksiin, liikennetehtäviin liittyvä oma asiantuntemus kaavoitusasioissa on kuitenkin syytä turvata elinvoimakeskuksissa, kuten nykyisin on tehty ELY-keskusten liikennevastuualueiden osalta. Alueidenkäytön tehtävien määrittelyä ja jakautumista tulisi vielä selventää jatkovalmistelussa.

Aluehallinnon uudistuksessa (ml. Valviran lakkauttaminen) joitakin tehtäviä siirretään toisaalle valtionhallinnossa. Pääosin ei muuteta siirtyvien tehtävien sisältöjä vaan ainoastaan tehtäviä toteuttavia organisaatioita. Tämä koskee myös valmiuslain mukaisia tehtäviä, sillä poikkeuksella, että voimassa olevan lainsäädännön mukaiset aluehallintovirastoille osoitetut alueelliset

varautumisen yhteensovittamis- ja yhteistoimintatehtävät, jotka siirrettäessä lupa- ja valvontavirastoon, muutettaisiin nykyistä tarkkarajaisempaan muotoon sekä tehtävä tarkennettaisiin varsinaisen yhteensovittamistehtävän sijaan varautumisen alueellisen yhteistyön järjestämiseksi.

2 §:n 3 momentissa ei ilmene, onko elinvoimakeskuksen tehtävänä myös ympäristöministeriön toimialan vesitaloudellisista luvista, sopimuksista ja vesistö rakenteista huolehtiminen mm. lintuvesikunnostuksiin liittyen. Tältä osin täsmentäminen on tarpeen.

2 §:n 2 momentin 3 kohdassa tarkoitetuissa tehtävissä on todettava puolueettomuuden lisäksi myös riippumattomuuden varmistaminen.

4 § 2 momentissa Lounais-Suomen Elinvoimakeskuksen toimialueeseen kuuluu myös Ahvenanmaa. Lakiesityksestä ei käy selväksi Elinvoimakeskuksen vastuulle kuuluvat tehtävät Ahvenanmaan osalta.

Luku 2 Elinvoimakeskusten ohjaus ja johtaminen (6-12 §)

Kommenttine tästä pykälästä

7 §:n 2 ja 3 momentteja voisi täydentää toteamalla, että ”Strategia ja tulossopimus laaditaan vuoropuheluun perustuvan osallistavan prosessin kautta alhaalta ylöspäin, missä työ- ja elinkeinoministeriön rooli on prosessia koordinoiva ja fasilitoiva. Valmisteluprosessin ensimmäinen vaihe on määrittää osallistavasti valmisteluprosessin vaiheet ja periaatteet”. Näin voitaisiin entisestään vahvistaa toimeenpanevien tahojen omistajuutta strategiaan asiakirjoihin. Lisäksi 2 momentin viimeiseen lauseeseen tulisi samoin perustein lisätä elinvoimakeskukset tahoiksi, joiden kesken tulee saavuttaa yksimielisyys strategia-asiakirjan sisällöstä.

8 §:n 2 momentissa tulisi säätää, että yhteensovittamisryhmässä on edustettuna myös elinvoimakeskukset. Tämä on välttämätöntä, jotta yhteistoimintaryhmä voi tehdä päätöksiä mahdollisimman hyvän tilannekuvan pohjalta. Vastaava edustus on tällä hetkellä myös ELY-keskusten johtoryhmässä. Käytännössä elinvoimakeskusten edustaja yhteensovittamisryhmässä voisi olla esimerkiksi elinvoimakeskusten ylijohdajien kulloinenkin puheenjohtaja, mutta asiasta säätäminen tällä tarkkuudella ei ole tarpeen. Tämä lisäys perusteluineen tulisi kirjata myös 8 §:n 2 momentin yksityiskohtaisiin perusteluihin, jotka ovat sivun 212 kuudennessa kappaleessa.

12 §:ssä osastopäällikön nimittäminen tulee valmistella aina yhteistoiminnassa kaikkien osaston tehtäviä ohjaavien ministeriöiden kanssa, ei ainoastaan tarvittaessa.

Luku 3 Kehittämisen- ja hallintokeskusta koskevat säännökset (13-19 §)

Kommenttine näistä pykälistä

13 §: On tärkeää, että tietohallintotehtävät on selvästi mainittuna laissa ja sen perusteluissa tarkentaen edelleen koskemaan myös tietoturvallisuutta eli tietoturvan ja tietosuojan tukea, ohjausta ja kehittämistä.

16 §:n 2 momentin perusteluihin tulisi lisätä, että kehittäminen- ja hallintokeskuksen johtoryhmän kokoonpanoon kuuluu hallinto- ja kehittämiskeskusten johtajan lisäksi ainakin elinvoimakeskuksen nimeämä edustaja.

Luku 4 Elinvoimakeskuksia sekä kehittäminen- ja hallintokeskusta koskevat erinäiset säännökset (20-25 §)

Kommenttine näistä pykälistä

20 §:ssä ministeriöllä viitattaneen toimialaohjaavaan ministeriöön, Viittaus tulisi olla 6 §:n 2 momenttiin eikä 8 §:ään

Luku 5 Voimaantulo ja siirtymäsäännökset (27-30 §)

Kommenttine näistä pykälistä

26 §:ssä viittaukset alueelliseen ympäristökeskukseen, tiepiireihin ja Merenkululaitoksen yhteysalusliikenneyksikköön ovat tarpeettomia.

Luku 1 Asian tausta ja valmistelu

Kommenttine tästä luvusta

-

Luku 2 Nykytila ja sen arviointi

Kommenttine tästä luvusta

-

Luku 3 Tavoitteet

Kommenttine tästä luvusta

-

Luku 4 Ehdotukset ja niiden vaikutukset

Kommenttine tästä luvusta

Ilmastonmuutokseen liittyviä asiantuntijatehtäviä sijoittuu ehdotuksessa molempiin organisaatioihin, linjaus on hyvä ja tarkoituksenmukainen tilanteessa, jossa ilmastonmuutoksen vaikutukset sekä riskit voimistuvat alati ja hillintä- sekä sopeutumistyö on tunnistettu vahvasti poikkihallinnolliseksi.

Molempien virastojen tehtävissä tulisi tunnistaa vahvemmin ilmastolain tavoitteiden edistäminen ja 5 § viranomaisia koskeva edistämismääräys. Nykyisin ELY-keskuksen ilmasto- ja kiertotalousasiantuntijat ovat tehneet sekä LVV:lle että EVK:lle jatkossa kuuluvia ilmastonmuutoksen hillintään sekä kiertotalouden edistämiseen liitettäviä tehtäviä. Ilmastonmuutoksen hillinnän ja kiertotalouden edistämistyön asiantuntijaresurssien jakamisessa virastoittain tulisikin kiinnittää huomiota siihen, millaisia vaikutuksia resurssien ja asiantuntijaresurssien jakosuhteella on uusiin virastoihin ilmastolain sekä kiertotalouden tavoitteiden edistämisen sekä LVV:n ja EVK:n ilmastotyön laadun näkökulmasta. Asiantuntijaresurssien keskittämisen seurauksena syntyy riski, etteivät alueelliset erityispiirteet tule huomioiduksi enää yhtä vahvasti ilmastotyössä kuin nykytilanteessa, jossa jokaisella ELY-keskuksella on ilmasto- ja/tai kiertotalousasiantuntija. Esimerkiksi alueelliset ilmastotyöryhmät ja -verkostot ovat merkittäviä ilmasto- ja kiertotaloustyön edistäjiä alueilla. Esitysluonnoksen perusteella on mahdollista, etteivät uudet virastot enää niihin osallistu alueellisen resurssin puuttuessa.

Keskipitkän aikavälin ilmastosuunnitelman toimeenpanon edistäminen on nyt ollut pääosin osa PIRELY:yn keskitettyä ilmastotehtävää samoin kuin ELYjen ilmastoverkoston koordinaatio. Jos ilmastotoimien koordinaatiovastuuta, esityksen mukaisesti, tulee LVV:n puolelle, mutta edistämistehtävät ovat EVK:n puolella, niin epäselväksi jää, mikä taho jatkossa vastaa KAISUn edistämisestä ja verkostotyön koordinaatiosta ja millä resurssilla. KAISUn toimeenpanoon liittyviä tehtäviä siirtyy molempiin virastoihin. Laadukkaan ilmastotyön tekeminen edellyttää jatkossa uudenlaisen yhteistyön kehittämistä muodostettavien virastojen välille.

Ilmastoasiantuntijaresurssin keskittämisen (YM) osalta on tarkoituksenmukaista, että nykyinen alueellinen toimivaksi todettu toimintatapa voisi jatkua tulevilla virastoilla.

S. 100: ehdotuksessa todetaan, että ”KEHA-keskus hoitaisi elinvoimakeskusten yhteiset valmiustehtävät”, mutta elinvoimakeskuksilla olisi omat valmiuspäälliköt, jotka vastaisivat elinvoimakeskusten omasta valmiustoiminnasta ja sidosryhmäyhteistyön koordinoinnista” – tässä olisi tärkeää avata mitkä ovat jatkossa tarkoituksenmukaiset KEHA-keskuksen hoitamat Elinvoimakeskusten yhteiset valmiustehtävät.

Varautumisessa yksityisten yritysten ja laajemmin elinkeinoelämän rooli ja merkitys on keskeinen. Huomioida pitää myös huoltovarmuustoimintaan/organisaatioon oleellisesti kuuluvan elinkeinoelämän alueellisten varautumisyhteistyötoimikuntien (ELVAR) tehtävät ja merkitys. ELY-keskukset hoitavat tehtävää nyt perustuen Huoltovarmuuskeskuksen kanssa solmittuun

sopimukseen viiden ELY-keskuksen toimiessa isäntäorganisaationa varautumiskoordinaattoreille. Edelleen elinkeinoelämän valmiussuunnittelun ja muun varautumisen edistäminen on kirjattu s. 116.

Luvun 4.2.1.2 Vaikutukset julkiseen talouteen sivun 101 neljännessä kappaleessa todetaan, että ”Eräiden liikennetehtävien jakautuminen nykyisen yhdeksän ELY-keskuksen sijasta kymmeneen elinvoimakeskukseen aiheuttaa nykytilanteeseen nähden kustannuksia, joiden arvioidaan olevan suuruudeltaan joidenkin henkilötyövuosien laajuisia ja suhteessa virastouudistuksen kokonaisuuteen vähäisiä.” Ilmaisuu on virheellinen. Kustannusten ei voi katsoa olevan vähäisiä tilanteessa, jossa elinvoimakeskukset muiden valtion virastojen tapaan toteuttavat hallitusohjelman tuottavuusohjelman ja hallituksen kehysriihen 16.4.2023 päätösten mukaisia toimintamenojen sopeuttamistoimia. Liikennetehtävien jakaantuminen esitetyllä tavalla Etelä-Pohjanmaalle ja Pohjanmaalle hankaloittaa oleellisesti toimintaa molempien elinvoimakeskusten osalta, ellei molempiin tehdä merkittäviä lisärekrytointeja.

Luvussa 4.2.3 Vaikutukset yrityksiin, tulisi Lupa- ja valvontaviraston kohdalla mainita, että ympäristötehtävien siirtyminen lähes kokonaisuudessaan eri viranomaiselle erilleen elinkeinojen edistämistehtäviä hoitavasta virastosta, voi aiheuttaa tiedonkulun ja muun vuorovaikutuksen vähenemistä ja elinkeinoelämän tilannekuvan ja -ymmärryksen heikkenemistä ympäristöviranomaisessa.

Luku 5 Muut toteuttamisvaihtoehdot

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 8 Lakia alemman asteinen sääntely

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 9 Voimaantulo

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 11 Suhde muihin esityksiin

Kommenttinne tästä luvusta

Nykyisten ELY-keskusten hoitamat alueidenkäyttöön liittyvät tehtävät jakautuvat aluehallintolakiehdotusten mukaan jatkossa sekä elinvoimakeskuksiin että lupa- ja valvontavirastoon. Lakiehdotusten mukaan elinvoimakeskuksen tehtäviin on jäämässä

alueidenkäytön osalta ainoastaan edistämistehtävä. Tehtävänjakoon liittyy keskeisesti myös alueidenkäyttölaki, joka on parhaillaan laadittavana.

Liikenneasioihin liittyen tulee huomata seuraavaa:

Lain liikennejärjestelmästä ja maanteistä (LjMt) mukaan ELY-keskukset vastaavat alueensa tienpidon tehtävien hoitamisesta Väyläviraston ohjauksen mukaisesti. ELY-keskusten Liikenne- ja infrastruktuuri -vastuualueen (ELY-L) tehtäviä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista annetun lain mukaan ovat liikennejärjestelmän toimivuus, liikenneturvallisuus, tie- ja liikenneolot, maanteiden pito sekä julkisen liikenteen järjestäminen. Elinvoimakeskuksista annetun lakiehdotuksen mukaan liikenteen tehtävät säilyvät nykyisellään lukuun ottamatta julkisen liikenteen järjestämistehtäviä.

Tällä hetkellä maanteiden ja tienpidon osalta ELY-L:n toimiminen lausunnonantajana alueidenkäytön suunnittelussa perustuu LjMt-lakiin. Maantieverkon ulkopuolella liikennejärjestelmään liittyen ELY-L:llä on mahdollisuus ohjata alueidenkäytön suunnittelua, esimerkiksi kestävien kulkutapojen edistämisen osalta tai liikennejärjestelmän kokonaistoimivuuden osalta, perustuen vielä voimassa olevaan maankäyttö- ja rakennuslakiin, joka nyt korvautuu alueidenkäyttölailla.

Keskeisiä tarkasteltavia liikennekysymyksiä alueidenkäytön suunnittelussa ovat liikenneturvallisuus, liikenteen toimivuus eri tienkäyttäjryhmien kannalta sekä muutokset autoliikenteen suoritteessa ja elinympäristön laadussa. Osallistumalla alueidenkäytön suunnitteluun mahdollistetaan maantieliikenteen nykyiset ja tulevaisuuden tilantarpeet ja otetaan kantaa alueidenkäytön kehittämiseen muun muassa tieverkon toimivuuden ja turvallisuuden näkökulmista. Alueidenkäytön suunnittelussa esitetään myös maantieverkon toiminnallinen ja hallinnollinen luokitus. Liikenteeseen liittyvien valtakunnallisten, seudullisten ja paikallisten strategioiden ja ohjelmien huomioon ottaminen on myös mahdollista alueidenkäytön suunnitteluun osallistumalla. Osallistuminen tarkoittaa neuvotteluihin osallistumista, lausuntojen antamista ja tarvittaessa myös muutoksenhakemista kuntien päätöksiin, jossa ELY-L toimii itsenäisesti toimialaansa liittyvissä asioissa. Tiivistäen ELY-liikenteen päätehtävänä alueidenkäytön suunnitteluun osallistumalla on huolehtia, että alueidenkäyttöhankkeissa huomioidaan tienpidon tarpeet maanteiden osalta, mutta huolehtia myös siitä, että koko liikennejärjestelmä toimisi asianmukaisesti.

Koska liikenteen järjestämiseen liittyvät tehtävät ovat valtion aluehallinnon uudistuksen myötä siirtymässä elinvoimakeskuksiin, muutos tulee huomioida alueidenkäyttölain uudistustyössä elinvoimakeskusten tehtäviä määriteltäessä ja tarvittaessa selkeyttää alueidenkäytön tehtäviä myös lakiin elinvoimakeskuksista ja lupa- ja valvontavirastosta. On hyvä varmistua siitä, että jatkossakin sille virastolle, jolla on tarvittava substanssiosaaminen ja resurssit alueidenkäytön suunnittelun ohjaamiseen liikenteen järjestämisen osalta, on myös laissa selkeästi osoitettu tehtävä alueidenkäytön suunnittelua ohjaavana tahona. Elinvoimakeskuksen yhtenä tehtävänä on liikennejärjestelmän toimivuus ja tältä osin sillä tulisi olla selkeä toimivalta alueiden käytön

suunnittelussa. Selkeys on tärkeää myös kunnille ja maakuntaliitoille, jotka omalla alueellaan vastaavat alueiden käytön suunnittelusta.

Lisäksi on syytä tuoda esiin, että vesihuolto osana kriittistä huoltovarmuutta ja palvelutuotantoa on muutoksen kohteena samanaikaisesti myös Valmiuslainuudistuksessa ja Vesihuoltolain uudistuksessa.

Luku 12 Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys

Kommenttine tästä luvusta

-

1 § Elinvoimakeskusten nimet, toimialueet ja päätoimipaikat

Kommenttine tästä pykälästä

Tässä on merkitty Lounais-Suomen EVK toimialueeksi myös Ahvenanmaan maakunta, kts. 4§. Ahvenanmaalla hoidettavat elinvoimakeskuksen tehtävät tulee määrittää tarkemmin.

Pohjalaismaakuntien (Etelä-Pohjanmaa, Keski-Pohjanmaa, Pohjanmaa) osalta asetuksessa esitetty nykyisen Liikennevastuualueen jakaminen kahteen eri elinvoimakeskukseen heijastuu toimintaan ongelmallisesti ja toiminnan tehokkuutta vähentävästi myös ko. maakuntia laajemmin. Tienpidon hankintojen osalta läntinen hankinta-alue, joka nykyisin on Varsinais-Suomen ELY-keskuksen osana, on tiivis osa kaikkien alueensa ELY-keskusten liikennevastuualuetta. Hankinta-alueen yksiköiden päälliköt osallistuvat kaikkien alueen ELY-keskusten liikennevastuualueiden johtoryhmätyöhön, yhteistyö tienpidon suunnitteluun ja toiminnanohjaukseen kunkin ELY-keskuksen osalta on kiinteä. Esityksen mukaan Elinvoimakeskuksia tulisi ko. alueelle yksi lisää. Tämä lisää työmäärää myös hankinta-alueella.

Kanta-Hämeen esitetty sijoittuminen Pirkanmaan ja Kanta-Hämeen muodostamaan Elinvoimakeskukseen kasvattaa Lounais-Suomen Elinvoimakeskuksen maanteiden kunnossapidon ja rakentamisen ns. Hankinta-alueen laajuutta ja tämä tulee huomioida lisäresurssein Lounais-Suomen Elinvoimakeskukseen. Arvio lisähenkilöstötarpeesta on 3-4 htv.

2 § Elinvoimakeskusten organisaatio

Kommenttine tästä pykälästä

-

3-13 § Elinvoimakeskusten toimialueet eräissä tehtävissä (keskitetyt tehtävät)

Kommenttinne näistä pykälistä

3-13 §:ssä tehtävien hoidon toimialueet tulisi harkita vielä uudelleen ympäristöministeriön toimialalla rakennusperinnön suojelemista koskevan lain ja vesien ja merenhoidon järjestämistä koskevan lain osalta.

4 §:ssä 8) -kohdassa on todettu tehtäväksi vesien ja merenhoidon järjestämisestä annetussa laissa (1299/2004) tarkoitetut merenhoidon toimeenpanon edistämistehtävät. Uudistusta koskevassa HE-luonnoksessa ko. lakia ehdotetaan muutettavaksi siten, että tällaisia tehtäviä ei ole elinvoimakeskuksella lainkaan (on vain vesienhoidon toimeenpanon edistämistehtäviä). Tältä osin lakia olisi tarpeen täsmentää.

Vesien- ja merenhoidon tehtävät olisi luontevaa ja perusteltua osoittaa jokaiselle elinvoimakeskukselle ilman keskittämistä, koska tehtäviin liittyy keskeisesti yhteistyö- ja vuorovaikutus alueen muiden toimijoiden kanssa. Esimerkiksi Lounais-Suomessa hallituksen Saaristomeriohjelman edistäminen on juuri tämän kaltaista vesien- ja merenhoidon alueellista yhteistyötä.

4 §:ssä Lounais-Suomen EVK:n tehtävät on kuvattu omalla ja muiden EVK:ien toimialueilla. Ahvenanmaata koskevat tehtävät on syytä erikseen täsmentää.

4 § Lounais-Suomen elinvoimakeskuksen tehtäväksi on osoitettu 1 §:ssä tarkoitetun toimialueen lisäksi [Pirkanmaan], [Etelä-Pohjanmaan] ja [Pohjanmaan] elinvoimakeskusten toimialueilla elinvoimakeskuksista sekä kehittämis- ja hallintokeskuksesta annetun lain 2 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetut vesitaloustehtävryhmän tehtävät lukuun ottamatta vesihuoltolain ja patoturvallisuuslain mukaisia elinvoimakeskuksen tehtäviä ja lain 2 §:n 2 momentin 3 kohdan mukaiset yleisen edun valvontatehtävät sille laissa hoidettavaksi säädetyissä vesitalousasioissa sekä valtion vesioikeudellisista luvista ja yksityisoikeudellisista sopimuksista huolehtimisen ja maa- ja metsätalouden vesienhallinnan edistämisen tehtävät.

Vesitaloustehtävien keskittäminen asetusluonnoksen mukaisesti tukee pidemmän ajan tavoitetta, jonka tarkoituksena on varmistaa riittävät voimavarat ja osaaminen tehtävien hoitamiseen. Tehty keskittämisesitys perustuu nykykäytännön mukaiseen toimintamalliin, eli alavirtaperiaatteen mukaisesti Varsinais-Suomen ELY-keskus johtaa koko ylimaakunnallisen Kokemäenjoen vesistöalueen tulvantorjuntaan (Suomen merkittävin tulvariskikohde) liittyviä tehtäviä ja koordinoi tulvariskien hallinnan suunnittelua ja säännöstelyn ohjausta Lounais-Suomen, Pirkanmaan ja Kanta-Hämeen alueilla.

ELY-keskuksen näkemyksen mukaan vesistö säännöstelyiden, tulvantorjunnan ja tulvariskien hallinnan hoitaminen alavirtaperiaatteen mukaisesti puoltavat tehtävän keskittämistä [Lounais-Suomeen].

Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus on nykytilanteessa hoitanut valtakunnallisesti vesistö rakenteiden ja hydrologian omaisuus-, ylläpito- ja hankintatehtäviä sekä ELY-asetuksessa säädetty peruskuivatus ja vesienhallintatehtävät. Varsinais-Suomen ELY-keskuksen näkemyksen mukaan Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus on hoitanut tehtäviä erinomaisesti. Tehtäviä hoidetaan valtakunnallisesti eikä niiden hallinnollinen sijoituspaikka vaikuta tehtävien hoitamiseen. Tehtävien sijoittaminen muiden vesitaloustehtävien yhteyteen tuo merkittäviä hallinnollisia synergiaetuja, vahvistaa asiantuntijaosaamista ja koko vesitaloustehtäväkentän hoitamista. Lisäksi Lounais-Suomi on Saaristomeren vuoksi maatalouden vesienhallinnan erityinen painopiste, ja Varsinais-Suomesta vastataan myös ylimatekunnallisten kalataloustehtävien hoitamisesta. Keskittämiskäytäntö vahvistaa myös edellytyksiä vesi- ja kalataloustehtävien yhteistyölle.

4 §:stä puuttuvat seuraavat Lounais-Suomen elinvoimakeskuksen eräistä tehtävistä:

- Halliurosten poistamisesta aiheutuvat kustannukset (Valtioneuvoston asetus kaupalliselle kalastukselle ja kalankasvatukselle vahinkoja aiheuttavien halliurosten poistamisesta aiheutuviin kustannuksiin määräaikana myönnettävästä avustuksesta (184/2020))
- Kaupallisen kalastuksen vakuutustekijät (Laki kaupallisen kalastuksen vakuutustuesta 998/2012)

Elinvoimakeskuksiin liittyvässä asetuksessa on 5 §:ssä kirjattu Pirkanmaan elinvoimakeskukselle tiettyjä vastuita mm. tienpitoon liittyvien lupien osalta.

Ko. pykälän kohdassa 2b) on todettu Pirkanmaan elinvoimakeskuksen vastuulle liikennejärjestelmästä ja maanteistä annetun lain 37 ja 47 §:ssä tarkoitetut liittymiä koskevat lupatehtävät ja suoja- ja näkemäalueita koskevat poikkeamispäätökset yhdysteiden ja vähäliikenteisten seututeiden osalta, liittymälupapäätökset ja poikkeamispäätökset sekä muut yhdyskuntatekniisiin kaapeleihin ja johtolinjoihin liittyvät lupatehtävät kuitenkin kaikkien maanteiden osalta. Nykyisessä ely-asetuksessa on samasta asiasta kirjattu vastuu seuraavasti:
"Liikennejärjestelmä- ja maantielaissa 37 ja 47 §:ssä tarkoitetut liittymiä koskevat lupatehtävät ja suoja- ja näkemäalueita koskevat poikkeamispäätökset yhdysteiden ja vähäliikenteisten seututeiden osalta, yhdyskuntatekniisiin kaapeleihin ja johtolinjoihin liittyvät lupatehtävät mukaan lukien liittymälupapäätökset ja poikkeamispäätökset kuitenkin kaikkien maanteiden osalta". Varsinais-Suomen ELY-keskus katsoo, että nykyisessä ely-asetuksessa oleva kirjaus on nyt asetusluonnoksessa esitettyä selkeämpi.

Ko. pykälän kohdassa 5) on todettu Pirkanmaan elinvoimakeskuksen vastuulle tienpitoviranomaisen tehtävä "rakentamislain (751/2023) 42 §:n 1 momentin 6 kohdassa tarkoitettujen valaistujen mainoslaitteiden rakentamislupien myöntämiseen liittyvät tehtävät kuultaessa elinvoimakeskusta tienpitoviranomaisena sekä 179 §:n 1 momentissa tarkoitettujen puhevallan käyttämisen tienpitoviranomaisena". Varsinais-Suomen ELY-keskuksen mukaan rakentamislain 179 § 1 momenttiin liittyvissä tehtävissä (valitusoikeus rakentamisluvasta asemakaava-alueella, asemakaava-alueen ulkopuolella sijaitsevaan sellaiseen rakennuspaikkaan kohdistuvassa

rakentamisluvasta, johon ei sovelleta suunnittelutarvealuetta koskevia säännöksiä, sekä erillisellä päätöksellä ratkaistavasta sijoittamisluvasta) vastuu on nykyisin yhdeksällä paikallisella L-vastuualueella ja saman käytännön on hyvä jatkaa elinvoimakeskuksissa eli tältä osin ao. vastuuta ei tulisi määrätä koko maan osalta Pirkanmaan elinvoimakeskukselle.

Lisäksi todetaan, että on selkeää, että kaikki Elinvoimakeskusten erikoistumis- ja keskitetyt tehtävät ovat nyt kirjattu asetukseen hallinnollisella päätöksellä määräämisen sijasta.

Muut mahdolliset huomiot asetuksesta

Kommenttine

Jo ehdotuksessa s. 100 todetaan, että ”KEHA-keskus hoitaisi elinvoimakeskusten yhteiset valmiustehtävät”, mutta elinvoimakeskuksilla olisi omat valmiuspäälliköt, jotka vastaisivat elinvoimakeskusten omasta valmiustoiminnasta ja sidosryhmäyhteistyön koordinoinnista”. Asetusluonnoksen 21 §:ssä avattaessa Kehittämisen- ja hallintokeskuksen muita tehtäviä mainitaan 1 mom. 5 kohdassa ”yhteiset valmiustehtävät” – missään kohdin käsiteltäessä KEHA-keskuksen tehtäviä ei ole tarkemmin avattu mitä ovat ”yhteiset valmiustehtävät.

Varautuminen ja valmius alueellisina toimintoina sopivat huonosti keskitetyn hallinnon tehtäviksi. Em. linjaus on lisäksi hienoisessa ristiriidassa Valmiuslakityöryhmän kirjauksen kanssa, jossa todetaan, että ”Valtioneuvoston, valtion hallintoviranomaisten, valtion itsenäisten julkisoikeudellisten laitosten, muiden valtion viranomaisten ja valtion liikelaitosten sekä hyvinvointialueiden ja hyvinvointiyhtymien, kuntien, kuntayhtymien ja muiden kuntien yhteenliittymien tulee valmiussuunnitelmin ja poikkeusoloissa tapahtuvan toiminnan etukäteisvalmisteluun sekä muilla toimenpiteillä varmistaa tehtäviensä mahdollisimman hyvä hoitaminen myös poikkeusoloissa.”

Alueellisen huoltovarmuuden tukemisessa elinkeinoelämän varautumisen ja yhteistoiminnan asiantuntijatuki ja koordinointi tulisi jatkossakin liittää EVK:n palveluihin. CER-direktiivin kansallisen soveltamisen ja mahdollisen valmiuslain uudistamisen myötä veloitteeksi asetettavan varautumisen valvonta istuu selvästi paremmin LVV:n tehtäviin.

Huoltovarmuuden osalta myös julkiseen vallan käyttöön liittyviä mandaattikysymyksiä on ratkaistava: millä tasolla ja miten HVO edustaa lakisääteisissä alueellisissa toimikunnissa ja kenen toimesta luokittelu huoltovarmuuskriittiseksi toimijaksi tehdään.

Termi tienpitoviranomainen on vanhentunut ja poistunut lainsäädännöstä vuonna 2010. Sitä ei ole enää määritelty missään. Se oli käytössä Tiehallinnon ja tiepiirien aikana. Nyt sitä käytetään elinvoimakeskusten asetusluonnoksessa ainakin kohdissa 5.2 ja 5.2.a. 5.5 ja 5.7

Laki liikennejärjestelmästä ja maanteistä LjMTL 112§ ja 115§ käyttävät vielä samaa vanhaa termiä. Niihin voisi tehdä samalla teknisen korjauksen.

Kohta 3. Tässä voitte kommentoida Ahvenanmaan valtionvirastoa koskevaa lakiehdotusta (liite3) ja sen säännöskohtaisia perusteluja sekä sen yleisperusteluita ja muita lukuja hallituksen esityksessä liittyen Ahvenanmaan valtionvirastoon (liite 4) vastaamalla seuraaviin kysymyskokonaisuuksiin: Muutos- ja korjausehdotukset Ahvenanmaan valtionvirastoa koskevaan lakiehdotukseen ja sen säännöskohtaisiin perusteluihinKommentit yleisperusteluihin ja muihin lukuihin hallituksen esityksessä

Onko teillä kommentoitavaa kohtaan 3? Pakollinen kysymys. Mikäli ei, voitte siirtyä B osuuteen.

Ei

Luku 1 Yleiset säännökset (1-4 §)

Kommenttinne näistä pykälistä

-

Luku 2 Ahvenanmaan valtionviraston ohjaus (5-6 §)

Kommenttinne tästä pykälästä

-

Luku 3 Johtaminen (7-11 §)

Kommenttinne näistä pykälistä

-

Luku 4 Erinäiset säännökset (12-14 §)

Kommenttinne näistä pykälistä

-

Luku 1 Asian tausta ja valmistelu

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 2 Nykytila ja sen arviointi

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 3 Tavoitteet

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 4 Ehdotukset ja niiden vaikutukset

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 5 Muut toteuttamisvaihtoehdot

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 8 Lakia alemman asteinen sääntely

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 9 Voimaantulo

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 11 Suhde muihin esityksiin

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 12 Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys

Kommenttinne tästä luvusta

-

B HALLITUKSEN ESITYSLUONNOSTA KOSKEVAT MUUT MAHDOLLISET HUOMIOT

Onko teillä kommentoitavaa B osuuteen? Pakollinen kysymys. Mikäli ei, voitte siirtyä C osuuteen.

Kyllä (vastauskenttä aukeaa, jos tämä vaihtoehto valitaan)

Muut mahdolliset huomionne hallituksen esitysluonnoksesta.

Varsinais-Suomen ELY-keskuksen erikoistumistehtävänä on Saaristomeren biosfäärialueen koordinoititehtävä. Pohjois-Karjalan ELY-keskuksella on vastaava tehtävä Suomen toisen biosfäärialueen eli Pohjois-Karjalan biosfäärialueen osalta. Biosfäärialueet ovat kestävä kehityksen mallialueita, joilla yhdistetään elinympäristön monimuotoisuuden suojeleminen, luonnonvarojen kestävä käyttö ja ympäristötutkimus. Biosfäärialueet kuuluvat YK:n kasvatusta, tiede- ja kulttuurijärjestö UNESCO:n ”Ihminen ja biosfääri” -ohjelmaan. Erikoistumistehtävästä ei ole erikseen säädetty, vaan tehtävä on annettu mainituille ELY-keskuksille ympäristöministeriön toiminnallisella ohjauksella.

Biosfäärialueen koordinoititehtävät tulisi niiden edistämislousteensa vuoksi siirtää elinvoimakeskuksiin eli Lounais-Suomen elinvoimakeskukseen ja Itä-Suomen elinvoimakeskukseen säätämällä asiasta siihen sopivassa ympäristöministeriön esittelyvastuulle kuuluvassa säädöksessä.

ELY-keskusten yhteistyönä on järjestetty YM:n ohjaamana valtakunnallinen ympäristövahinkopäivystys 2.4.2024 alkaen. HE:ssä ei ole tunnistettu tehtävää ja sen sijoittumista virastouudistuksessa, mutta ELY-keskuksen käsityksen mukaan ympäristövahinkopäivystys tulisi olla osa lupa- ja valvontaviraston tehtäväkokonaisuutta.

HE s. 46- 47 ELY-keskusten keskitetyt ja erikoistumistehtävät -otsikon (nykytila) alla VAR ELYn tehtävissä on mainittu Kansallinen yritysasiakkuus –koordinaatio. Tätä tehtävää ei kuitenkaan ole mainittu esim. sivulla 205, jossa lause "Pykälän 2 momentissa määriteltäisiin elinvoimakeskuksille lisäksi tiettyjä tehtäviä, joista ei ole säädetty erikseen." ja jatkuu "Momentin 1 kohdan mukaan elinvoimakeskusten tehtävänä olisi alueiden kehittäminen, rittäjyyden ja elinkeinotoiminnan edistäminen, yritystoimintaa edistävä neuvonta, palveluohjaus ja verkostotyö sekä työelämän laadun edistäminen." Kansallisen yritysasiakkuuskoordinaation tehtävää ei myöskään ole mainittu tulevien Elinvoimakeskusten tehtävissä liitteessä 7. Varsinais-Suomen ELY-keskus pitää tärkeänä tehtävän lisäämistä.

HE s. 47: Maanteiden päivittäisen kunnossapidon alueurakat ovat nykyisin maanteiden hoitourakoita. Lounais-Suomen Elinvoimakeskukseen valtakunnallisesti keskitetyn tehtävän termistö on syytä ajanmukaistaa. Tehtävä on: "Maanteiden hoitourakoiden kilpailuttamistehtävät ja hankintapäätökset (jne.)"

C HALLITUKSEN ESITYSLUONNOKSEN SISÄLTÄMÄT MUUT LAKIEHDOTUKSET, JOILLA TOTEUTETAAN UUDISTUKSEN EDELLYTTÄMÄT TEHTÄVÄSIIRROT LUPA- JA VALVONTAVIRASTOLLE, ELINVOIMAKESKUKSILLE, KEHITTÄMIS- JA HALLINTOKESKUKSELLE SEKÄ MUILLE VIRASTOILLE

Onko teillä kommentoitavaa C osuuteen? Pakollinen kysymys. Mikäli ei, voitte siirtyä D osuuteen.

Kyllä (vastauskohdat aukeavat, jos tämä vaihtoehto valitaan)

Ulkoministeriö, 2 lakiehdotusta, luku 7.1

Kommenttinne näistä lakiehdotuksista. (Pyydämme selkeästi ilmaisemaan, mitä lakia ja pykälää kommenttinne koskevat.)

-

Oikeusministeriö, 39 lakiehdotusta, luku 7.2

Kommenttinne näistä lakiehdotuksista. (Pyydämme selkeästi ilmaisemaan, mitä lakia ja pykälää kommenttinne koskevat.)

-

Sisäministeriö, 10 lakiehdotusta, luku 7.3

Kommenttinne näistä lakiehdotuksista. (Pyydämme selkeästi ilmaisemaan, mitä lakia ja pykälää kommenttinne koskevat.)

-

Puolustusministeriö, 2 lakiehdotusta, luku 7.4

Kommenttinne näistä lakiehdotuksista. (Pyydämme selkeästi ilmaisemaan, mitä lakia ja pykälää kommenttinne koskevat.)

-

Valtiovarainministeriö, 18 lakiehdotusta, luku 7.5

Kommenttinne näistä lakiehdotuksista. (Pyydämme selkeästi ilmaisemaan, mitä lakia ja pykälää kommenttinne koskevat.)

-

Opetus- ja kulttuuriministeriö, 24 lakiehdotusta, luku 7.6

Kommenttinne näistä lakiehdotuksista. (Pyydämme selkeästi ilmaisemaan, mitä lakia ja pykälää kommenttinne koskevat.)

-

Maa- ja metsätalousministeriö, 68 lakiehdotusta, luku 7.7

Kommenttinne näistä lakiehdotuksista. (Pyydämme selkeästi ilmaisemaan, mitä lakia ja pykälää kommenttinne koskevat.)

-

Liikenne- ja viestintäministeriö, 14 lakiehdotusta, luku 7.8

Kommenttinne näistä lakiehdotuksista. (Pyydämme selkeästi ilmaisemaan, mitä lakia ja pykälää kommenttinne koskevat.)

Valmiuslain muutosehdotuksessa (liite 5 s. 242) tulee 74 § liittyen huomioida, että Elinvoimakeskusten mahdollisuudet perustaa poikkeusoloissa kuljetusohjausyksiköitä ovat hyvin rajalliset, kun julkisen henkilöliikenteen tehtävät ja niitä hoitava henkilöstö siirretään Liikenne- ja viestintävirastoon. Kuljetusohjausyksiköiden toiminta olisi luontevampaa olla Liikenne- ja viestintäviraston vastuulla. Keskeisimmin ne liittyvät evakuoitukuljetuksiin ja siinä henkilökuljetusverkot ovat avainasemassa. Toinen vaihtoehto voisi olla se, että pykälässä todettaisiin: Liikenne- ja viestintävirasto ja Elinvoimakeskukset voivat perustaa kuljetusohjausyksiköitä. Myös valmiuslain 69 §, 70 § ja 73 §, joissa käsitellään nykyistä ELY-keskuksen roolia tieliikenteen polttonesteen säännöstelyssä, tulisi vielä pohtia yhdessä keskustellen lävitse. Useammassa ELY-keskuksessa tieliikenteen polttonesteen säännöstelyasioihin vastuutetut henkilöt hoitavat julkisen henkilöliikenteen tehtäviä ja ovat siirtymässä Liikenne- ja viestintävirastoon. Tieliikenteen polttonesteen säännöstely ei liity alueelliseen tienpitoon ja ko. tehtävä voisi jatkossa sopia Liikenne- ja viestintävirastolle paremmin kuin Elinvoimakeskukselle.

Työ- ja elinkeinoministeriö, 31 lakiehdotusta, luku 7.9

Kommenttinne näistä lakiehdotuksista. (Pyydämme selkeästi ilmaisemaan, mitä lakia ja pykälää kommenttinne koskevat.)

-

Sosiaali- ja terveysministeriö, 52 lakiehdotusta, luku 7.10

Kommenttinne näistä lakiehdotuksista. (Pyydämme selkeästi ilmaisemaan, mitä lakia ja pykälää kommenttinne koskevat.)

-

Ympäristöministeriö, 25 lakiehdotusta, luku 7.11

Kommenttinne näistä lakiehdotuksista. (Pyydämme selkeästi ilmaisemaan, mitä lakia ja pykälää kommenttinne koskevat.)

Luonnonsuojelulain muutosehdotuksen (liite 5, sivu 166, 47 §) mukaan sekä LVV että elinvoimakeskus voi perustaa yksityisen luonnonsuojelualueen maakuntakaavan suojelualuevarauksen tai oikeusvaikutteisen yleiskaavan suojelualuevarauksen toteuttamiseksi. Työnjako em. tahojen kesken voi jäädä epäselväksi ja vaatii joka tapauksessa tiivistä yhteistyötä ja yhteistä suunnittelua kaavatoteutuksen osalta.

D TIIVISTELMÄ LAUSUNNON PÄÄHUOMIOISTA

Pyydämme esittämään lausunnon päähuomiot tässä tiivistetysti (suositus enintään 4500 merkkiä)

Seuraavissa tehtäviin ja niiden määrittelyyn sekä sijoittumiseen tulisi jatkovalmistelussa kiinnittää vielä erityistä huomiota:

- o Uudistuksen yhteydessä tulisi huolehtia, että uusien virastojen välille turvataan riittävä yhteistyö virallisten toimielinten jäsenyyksien sekä verkostomaisen yhteistyön kautta.

- o Lupa- ja valvontavirastoa koskevat esitykset ovat pääosin hyviä ja kannatettavia. Yleistä etua ympäristöä koskevassa päätöksenteossa ja muutoksenhaussa valvova yksikkö on kannatettava yleisen edun valvontaan kuuluvan muutoksenhakuoikeuden viimesijaiseksi turvaamiseksi. Tulee varmistaa, että yksikön henkilöstöllä on asiantuntemusta ympäristötoimialan eri sektoreilta.

- o Elinvoimakeskuksia koskevien esitysten osalta on toivottavaa jatkovalmistelussa joidenkin tehtävien määrittelyjen tarkennukset.

- o Lounais-Suomen EVK:n tehtävät on kuvattu omalla ja muiden EVK:ien toimialueilla. Ahvenanmaata koskevat tehtävät on syytä erikseen täsmentää.

- o Alueidenkäytön tehtävien määrittelyä ja jakautumista tulisi vielä selventää jatkovalmistelussa.

- o Elinvoimakeskuksen yhtenä tehtävänä on liikennejärjestelmän toimivuus ja tältä osin sillä tulisi olla selkeä toimivalta alueiden käytön suunnittelussa.

- o Keskipitkän aikavälin ilmastosuunnitelman toimeenpanon edistäminen on nyt ollut ELY-keskuksissa pääosin osa PIRELY:yyn keskitettyä ilmastotehtävää samoin kuin ELYjen ilmastoverkoston koordinaatio. Jos ilmastotoimien koordinaatiovastuuta, esityksen mukaisesti, tulee LVV:n puolelle, mutta edistämistehtävät ovat EVK:n puolella, niin epäselväksi jää, mikä taho jatkossa vastaa KAISUn edistämisestä ja verkostotyön koordinaatiosta ja millä resursseilla. KAISUn toimeenpanoon liittyviä tehtäviä siirtyy molempiin virastoihin. Laadukkaan ilmastotyön tekeminen edellyttää jatkossa uudenlaisen yhteistyön kehittämistä muodostettavien virastojen välille.

- o Vesien- ja merenhoidon tehtävät olisi luontevaa ja perusteltua osoittaa jokaiselle elinvoimakeskukselle ilman keskittämistä, koska tehtäviin liittyy keskeisesti yhteistyö- ja vuorovaikutus alueen muiden toimijoiden kanssa. Esimerkiksi Lounais-Suomessa hallituksen Saaristomeriohjelman edistäminen on juuri tämän kaltaista vesien- ja merenhoidon alueellista yhteistyötä.

- o Seuraavat Lounais-Suomen elinvoimakeskuksen eräistä tehtävistä puuttuvat EVK:ta koskevan asetuksen 4 §:stä:

- ☐ Halliurosten poistamisesta aiheutuvat kustannukset (Valtioneuvoston asetus kaupalliselle kalastukselle ja kalankasvatukselle vahinkoja aiheuttavien halliurosten poistamisesta aiheutuviin kustannuksiin määräaikana myönnettävästä avustuksesta (184/2020))
- ☐ Kaupallisen kalastuksen vakuutustekitehtävät (Laki kaupallisen kalastuksen vakuutustuesta 998/2012)
  - o Biosfäärialueen koordinoititehtävät tulisi niiden edistämislouonteensa vuoksi siirtää ELY-keskuksista elinvoimakeskuksiin eli Lounais-Suomen elinvoimakeskukseen ja Itä-Suomen elinvoimakeskukseen säätämällä asiasta siihen sopivassa ympäristöministeriön esittelyvastuulle kuuluvassa säädöksessä.
  - o Alueellisesta varautumisesta säädettäessä olisi huomioitava ”Alueellisen varautumisen yhteistyön ja tilannekuvatoiminnan kehittämishanke” (toimikausi 15.8.2024-30.8.2024) ja tämän työn ehdotukset ja vaihtoehdot (vaikkakin käytettävissä vasta viimeistään 30.4.2025).
  - o Elinvoimakeskusten mahdollisuudet perustaa poikkeusoloissa kuljetusohjausyksiköitä ovat hyvin rajalliset, kun julkisen henkilöliikenteen tehtävät ja niitä hoitava henkilöstö siirretään Liikenne- ja viestintävirastoon. Kuljetusohjausyksiköiden toiminta olisi luontevampaa olla Liikenne- ja viestintäviraston vastuulla.

Salminen Pekka
Varsinais-Suomen ELY